

A KICSAPOTT HADAPRÓD

Névjegy: Miroslav Krleža
Ludovika tér.

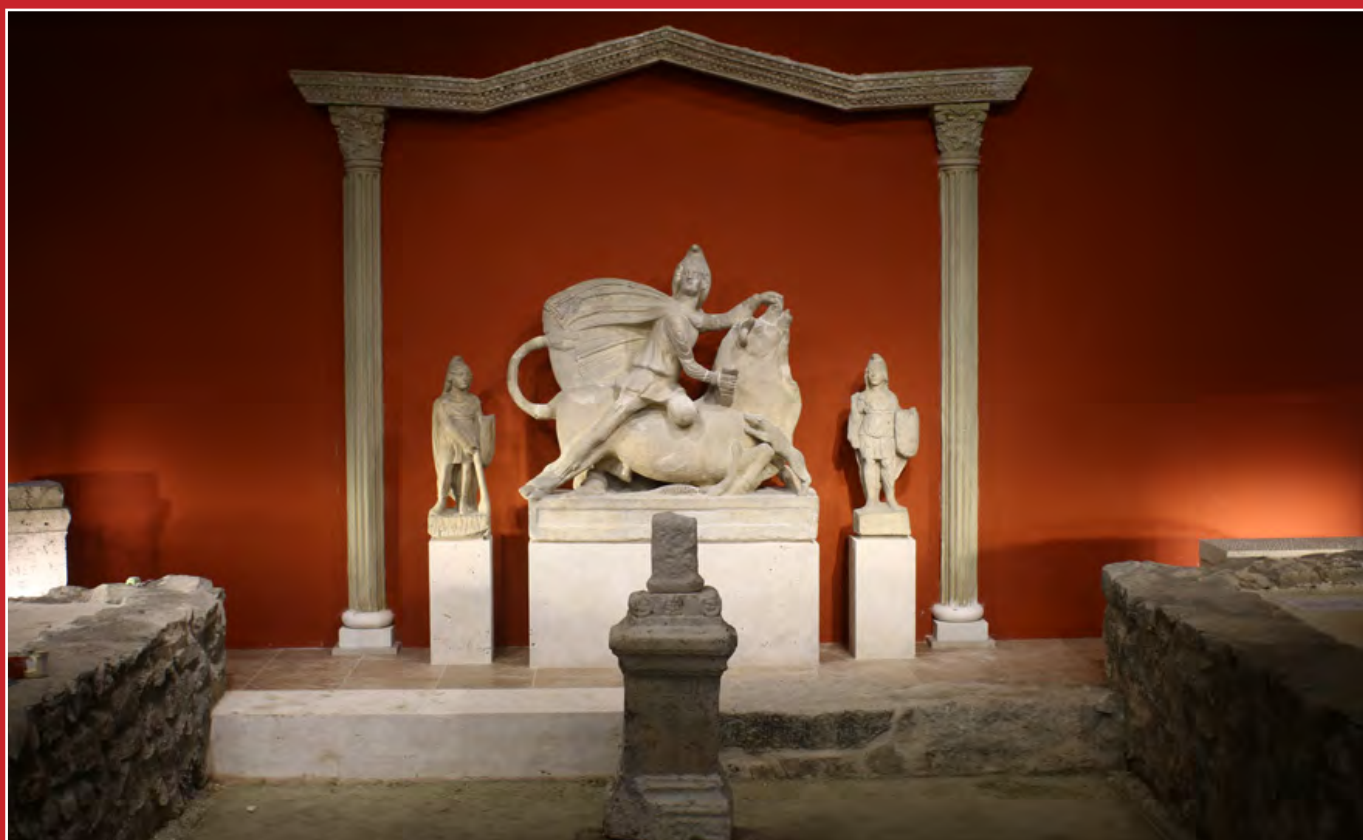
Alkotó: Marija Ujević-Galetović.
Felállítva: 2011.

Nem tudom, kinek jutott eszébe *Miroslav Krleža* szobrát a Ludovika előtt felállítani, ráadásul éppen akkor, amikor a sok vihart

látott épület kezdte visszanyerni régi fényét (ez nem lesz jó, írjuk inkább úgy, hogy fényt kapott), s a Nemzeti Közszolgálati Egyetem telepedett meg a falai között,

hogy méltó kereteket adjon a honi államapparátus-képző és erőszak-szervező intézetnek. Nem tudom, hogy aki ezt a döntést hozta, tudta-e, hogy Krleža Frigyes (ahogy a korabeli hivatalos iratokban nevezték) úgy utálta a katonai akadémiát, mint *Petőfi* a kukoricagölgödint, s hogy a negyedik félév elvégzése után meg is szökött onnan, hogy beálljon a szerb hadseregbe, a Monarchia ellen harcolandó. (Más kérdés, hogy a szerbek spionnak tartották, s előbb leültették, majd kitoloncolták.) Pesten vizsgálat indult ellene, és még egészen jól megúszta a kalandot a kicsapatással és lefokozással. Egy szó mint száz, nem ő volt a Ludovika Akadémia legkiválóbb kadétja, bár, igaz, egyike a leghíresebbeknek. (Lásd még erre a dallamra *József Attila* szobrát a szegedi egyetem előtt anno: igaz, ma már nem JATE-nak hívják az intézményt.) Attól tartok, hogy a döntéshozók csak az első három sorát olvasták el a Krleža-életrajznak, s annyit tudnak róla, hogy tényleg oda járt – ha tovább olvasnak, kerülhetett volna a szobor az egykori Belvárosi Kávéház elé is, hiszen ott többször üldögélt hősünk kalandos élete során, mint a katonatiszt-képző padsoraiban. De persze az is lehet, hogy csak azért állították fel az Üllői út oldalában, mert ott volt hely. Az eseményre egyébként 2011-ben, Krleža halálának harmincadik évfordulóján került sor, s a szobor a horvát nemzet ajándéka volt a magyarnak, hálából azért a sok segítségért, melyet népünk és kormányunk nyújtott déli szomszédunknak az Európai Unióhoz való csatlakozás rögös útján. Szépgesztes, és semmit sem von le belőle az a tény, hogy csupán egy zágrábi szobor másolatáról van

szó, melyet 2004-ben avattak fel az író háza előtti téren. (Sőt, sőt, a másolat másolatának másolatáról, hiszen a zágrábi mű egy-egy példányát felállították már Eszéken és Abbáziában is, a pesti tehát már a negyedik példány: az ember szinte Firenzében érzi magát, ahol, bármerre nézzen is, szembejön vele egy Dávid-szobor, vállán a parittyával. De hát, vallják a horvátok, Krležából sosem elég. (És ha már belemelegedtünk ebbe a zárójelbe, ideiktatom *Dalos György* egykori anekdotájának kivonatát is, miszerint 1967-ben, a Nagy Októberi Forradalom ötvenedik évfordulója tiszteletére minden szocialista ország munkásmozgalmi múzeuma megkapta *Lenin* eredeti zakóját, melyet az eszer merénylő golyója lyukasztott át.) De lépünk túl végre a helyszín okozta sokkon, és vizsgáljuk meg a szobrot magát. *Marija Ujević-Galetović*, az alkotó úgy nyilatkozott a két és fél méter magas fekete kőműről, hogy a maga részéről „elhagyatott szkeptikusnak” kívánta ábrázolni a művészt, és a magunk részéről úgy látjuk, hogy ez sikerült is. Ujević-Galetović kezén Krleža nemcsak a legnagyobb, de egyben a legszélesebb horvát íróvá válik, és jobban hasonlít egy szomorú, öreg bagolyhoz, mint a jó kedélyű, életszerető világpolgárhoz, aki persze kegyetlen gúnyal ostromozta azt a világot, melynek a Ludovika az egyik szimbóluma volt. Nálam nagyobb barátja nincs a művészi szabadságnak, és magam is amondó vagyok, hogy a huszonegyedik század emberábrázolásának másnak kell lennie, mint a tizenkilencediknek, és azt is elismerem, hogy ezt a szabálytalan életművet alkotó, műfajokon és világlátásokon keresztülszáguldó író nem könnyű egyetlen alakban megformálni, de annyi kritikai megjegyzést azért megengedek magamnak, hogy talán nem a (keresztirányú) terjedelem kihangsúlyozása volna a legfontosabb. Igaz, ennél nagyobb bajunk sose legyen.

SYMPHORUS MITHRAEUM – MITHRAS SZENTÉLY ÚJ ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSÉPÜLET A ROMKERTBEN BTM AQUINCUMI MÚZEUM

1031 Budapest, Szentendrei út 135.

www.aquincum.hu | aquincum@aquincum.hu | telefon: 06-1 430-1081
facebook: @Aquincum.Museum | instagram: @aquincummuseum

480 Ft

MENTION HONORABLE

STRELISKY L.

FENYKÉPÉSZ, Dorotyautcza II sz. PHOTOGRAPH, Dorotheagasse N° II.

PESTEN.

Fotó: FSZEK Budapest Gyűjtemény

